

Tanssikäsitykseni

Yleisesti ottaen suhtautumiseni tanssiin on varsin analyttinen – pohdin mielelläni omaa ja muiden tanssia erilaisten kysymysten kautta: miksi tämä askel otetaan näin? Mikä tekee tuon henkilön tanssista niin sulavan näköistä? Miksi tätä henkilöä on niin helppo viedä? Mitä virheitä itse tein viennissäni? Opetusvuosieni aikana olen kokenut käyttäväni opettaessani luontevasti tätä ominaista tapaani analysoida tanssia, ja haluan jatkaa samalla tiellä jatkossakin, tehden välillä tanssin lomassa myös mm. pieniä somaattisia harjoitteita ja ottaen oppilailtani palautetta vastaan ko. harjoitteita koskien.

Analyttis-holistisen ajattelutapani vuoksi vierastan myös askellähtöistä seuratanssin opetusta. Tanssinopetus on luonteeltaan hyvin käytännöllistä kinesteettisten taitojen sekä niihin liittyvän uuden tietopohjan opettamista. Usein vallalla on käsitys, että tanssinopetus on vain uusien ”hatusta vedettyjen” askelikkujen ja monimutkaisten, ei-johdonmukaisten kuvioiden mekaanista opettamista. Itse olen OAMK-opiskeluvuosiini myötä oivaltanut, että näin ei suinkaan ole: eri tanssilajien askelikot ovat pääpiirteissään suoraa seurausta tiettyjen kehollisten vaatimusten toteuttamisesta. Kärjitetysti voidaan sanoa, että *tanssiaskel ei koskaan ole itseisarvo* vaan ainoastaan välttämätön seuraus kehon liikkeestä tiettyyn suuntaan ja mahdollisesta rotaatiosta tietyn akselin suhteen – suhteessa soivaan musiikkiin.

Tämän vuoksi tanssikäsitykseni on liikkumassa yhä kauemmaksi askellähtöisestä ajattelusta: askeleet eivät ole itseisarvo, vaan ne seuraavat lähinnä tanssijan vahvan keskustan liikkeestä. Olen opettanut mm. eri tanssilajien käännöksiä myös alkeiskursseilla menestyksekkäästi tästä lähtökohdasta: korostaen, että tanssissa on kyse pääosin vartalon liikkeestä (eteneminen, kääntyminen, kierto), ja tanssikuviot voidaan oppia opettelematta niitä askel kerrallaan. Ajan mittaan olen yhä enemmän soveltanut tätä ajattelua myös omassa tanssissani, aika ajoin ”unohtaen” askelten olemassaolon kokonaan ja keskittyen oman ja partnerini vartalon yhteiseen liikkeeseen. Tämä on mielestäni vapauttanut luovuuttani ”aikuisen miehen kahleista”, ja haluan mielelläni jakaa tätä ideologiaani myös oppilaille – toki tiedostaen, että monesti uusia kursseja on myytävä asiakkaille ”kuvio-painotteisina”.

1800-luvun kulttuurisesta, sukupuoliroolittuneesta ympäristöstä siinneenä ilmiönä seuratanssi kantaa edelleen mukanaan – ja osittain taakkanaan – syntyäaikojensa arvoja,

käytäntöjä ja arvostuksia. Seuratanssin ytimeen kuuluu varsin vahva tanssietiketti, joka sääntelee ennen kaikkea tanssivien osapuolten sukupuolirooleja ja –odotuksia, kuten: mies vie ja nainen seuraa; miesten ei ole soveliasta tanssia keskenään; naisen ei ole soveliasta kieltäytyä miehen tanssiinkutsusta; tanssiin hakemisessa on noudatettava tanssipaikan varsin tiukkoja hakukäytäntöjä; paritanssi on lähtökohtaisesti sukupuolista toimintaa, mutta tästä sukupuolisuudesta ei ole soveliasta puhua.

Tällainen harrastuksen harvinaisen luja arvopohja on otollinen alusta sukupuolirooleihin liittyville piilo-opetussuunnitelmille. Tanssinopettaja voi omalla tiedostamattomalla toiminnallaan vahvistaa seuratanssin perinteisiä sukupuolirooleja ja näin omalta osaltaan varmistaa sen, että tämä arvopohja siirtyy muuttumattomana tuleville tanssiville sukupolville.

Toisaalta tilanne voisi olla myös toisenlainen. Itse tahtoisin lanseerata ikään kuin julkisen opetussuunnitelman ja piilo-opetussuunnitelman ”väliin” kolmannen käsitteen, jota kutsun paremman termin puutteessa *tietoiseksi piilo-opetussuunnitelmaksi*. Tällä termillä tarkoitan sellaista tietojen ja taitojen, arvojen ja asenteiden kokoelmaa, jota opettaja ei jostain perustellusta syystä näe tarpeelliseksi julkistaa oppilailleen mutta jota hän kuitenkin *tietoisesti ja tarkoituksellisesti* opettaa. Toisin kuin piilo-opetussuunnitelma usein esitetään, näkisin tällaisen tietoisien piilo-opetussuunnitelman pääosin positiivisena asiana.

Oma tietoinen piilo-opetussuunnitelmani tanssinopetukselle voisi olla vaikkapa tämä:

- huolimatta seuratanssin vanhakantaisesta etiketistä haluan välittää kaikessa opetuksessani omaa ehdottomaan sukupuolten tasa-arvoon pohjautuvaa ihmiskäsitystäni;
- seuratanssi opettaa ihmisille luonnollisen sosiaalisuuden, läheisyyden ja yhdessä liikkumisen nautintoa vailla väistämätöntä sukupuolisuuden taakkaa;
- sukupuolisuus ilmiönä on kuitenkin aina liitetty seuratanssiin, joten tästäkin harrastuksen mukana kulkevasta ”lieveilmiöstä” on tärkeää ja sallittua puhua, sitä kuitenkin ylikorostamatta;
- tanssi harrastuksena tarjoaa onnistumisen elämyksiä, jotka johtavat parempaan minäkäsitykseen ja itsetuntoon sekä –tuntemukseen, joiden kehittymistä haluan omilla tanssitunneillani edistää; sekä
- erilaisilla fyysisillä harjoitteilla on positiivinen vaikutus liikkumiseemme ja kinesteettisen palautteen välityksellä myös koko olemukseemme.